

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อสภาพสังคมและการดำเนินชีวิตของคนอย่างมาก การเตรียมคนให้พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงจึงต้องอาศัยการจัดการศึกษาที่มีความหลากหลายและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือความหลากหลายทั้งระบบการจัดและหลากหลายวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน โดยยึดผู้เรียนสำคัญที่สุดขณะเดียวกัน การจัดการเรียนรู้ก็อยู่ในโลกของความจริง ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสถานการณ์จริงที่เชื่อมโยง ชับซ้อน และเคลื่อนไหวตลอดเวลา จึงจะรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงได้ นอกจากนี้ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ประเวศ วะสี, 2550 : 9)

ในการพัฒนาคุณภาพประชากรของประเทศให้มีประสิทธิภาพได้นั้นจึงขึ้นอยู่กับระบบการศึกษา พลาโต (Plato) นักปราชญ์ชาวกรีก กล่าวถึงการศึกษาในหนังสือเดอะรีพับลิก (The Republic) ว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือที่ผู้ปกครองประเทศใช้ในการเปลี่ยนแปลงนิสัยของมนุษย์เพื่อก่อให้เกิดรัฐที่มีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ถ้าพลเมืองมีการศึกษาเขาจะสามารถเผชิญเหตุฉุกเฉินต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (Sabine, 1966 : 59 – 60) นอกจากนี้ถ้าระบบการศึกษาดีอยู่แล้วการพัฒนาปรับปรุงสิ่งใดก็ตามย่อมทำได้โดยง่าย การพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพได้นั้นจะต้องปลูกฝังความเป็นพลเมืองให้แก่ประชากรเสียก่อน ซึ่งลักษณะความเป็นพลเมืองดีก็คือการเป็นผู้มีจริยธรรมสูง เช่น มีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่มีระเบียบวินัย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ดังนั้นคุณธรรม จริยธรรมจึงนับได้ว่าเป็นปัจจัยทางสังคมที่สำคัญประการหนึ่ง ที่จะทำให้การพัฒนาคุณภาพประชากรและสังคมอยู่กันอย่างมีความสุขเรียบร้อยไม่วุ่นวาย หากบุคคลในสังคมขาดคุณธรรม จริยธรรมแล้วสังคมย่อมวุ่นวาย ไม่มีความสุขและเต็มไปด้วยปัญหามากมายประการแนวทางที่จะทำให้ทราบถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาต้องอาศัยข้อสนเทศจากการประเมินผล และในการประเมินผลใด ๆ ถ้ามีตัวบ่งชี้เป็นเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน เหมาะสมก็จะทำให้การประเมินทำได้ง่าย และมีประสิทธิภาพ ช่วยรักษามาตรฐานของผลงาน และผลการปฏิบัติงานทั้งยังใช้เป็นแนวทางสำหรับดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

ให้บรรลุผลไปในระดับที่พึงปรารถนาได้ ซึ่งวิธีการที่จะกำหนดตัวบ่งชี้ที่มีความถูกต้องน่าเชื่อถือได้มากที่สุดวิธีหนึ่ง คือ การใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทำให้ได้มาซึ่งมติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่าส่งไปยังผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเช่นไร ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นตอบเช่นไร และให้พิจารณาตอบอีกครั้ง ซึ่งจะตอบเหมือนเดิมหรือเปลี่ยนแปลงจากเดิมก็ได้กรณีที่ตอบเหมือนเดิมโดยที่มีความเห็นแตกต่างจากกลุ่มจะต้องให้เหตุผลประกอบด้วย คำเนินการเช่นนี้ไม่เกิน 2 รอบ ก็จะได้ความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป (บุญชม ศรีสะอาด. 2547 : 93 - 94)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ ในการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมรักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ดังนั้นการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก โดยสถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะขึ้นได้ตามบริบทและจุดเน้นของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 7) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐานซึ่งกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ไว้ใน มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ซึ่งประกอบด้วยความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ เมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนาไปแล้ว นอกจากจะมีความรู้ความสามารถ ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรมที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดแล้ว จะนำไปสู่การมีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ โดยที่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดนั้นต้องได้รับการปลูกฝังและพัฒนา ผ่านการจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในลักษณะต่าง ๆ จนตกผลึกเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตัว

ผู้เรียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต้องใช้ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรม ซึ่งใช้เวลาในการเก็บข้อมูลพฤติกรรมเพื่อนำมาประเมินและตัดสิน

รูปแบบการประเมินเป็นแนวทางรูปธรรมตามสภาพจริงที่ถ่ายโยงระบบความสัมพัทธ์มาจากแนวคิดเชิงทฤษฎีการประเมินสู่แผนการปฏิบัติการทางการประเมิน รูปแบบการประเมินจำเป็นต้องทำความเข้าใจถึงรากฐานของแต่ละรูปแบบ เพื่อจะได้เลือกใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หรือทำการพัฒนารูปแบบใหม่ ๆ ขึ้นมาใช้ได้อย่างเหมาะสม และถ้านักประเมินต้องการเลือกรูปแบบการประเมินไปใช้อย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแล้ว นักประเมินจะต้องไม่ยึดติดกับรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง (Model – free Approach) โดยนักประเมินจะต้องมีความสามารถในการพัฒนาเกณฑ์การตัดสินให้สอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์หรือประเด็นปัญหาที่ต้องการกับปรัชญาหรือแนวคิดการประเมินของนักทฤษฎีการประเมินที่ใช้ในการสร้างรูปแบบการประเมินนั้น ๆ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2547 : 103-104)

การกำหนดรูปแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อการเสริมสร้างให้นักเรียนมี วรรณพร ตูลยาพร (2546 : 21) สรุปว่า วินัย หมายถึง กฎเกณฑ์ ข้อตกลงที่บุคคลสามารถควบคุมความประพฤติของตนเอง ให้ประพฤติปฏิบัติได้ถูกต้อง เหมาะสมกับส่วนรวม นอกจากนี้ วิภาวี วิชัยวงษ์ (2551 : 14) สรุปความหมายว่าวินัย หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ กติกา บรรทัดฐาน รวมทั้งข้อกำหนดต่าง ๆ ที่คนในสังคมร่วมกันกำหนดไว้เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ส่วนวินัยในตนเองหมายถึง การปฏิบัติตนของบุคคลที่อาศัยอยู่ในสังคมนั้นยึดถือและปฏิบัติตามเพื่อก่อให้เกิดความปกติสุขในสังคม

โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เป็น โรงเรียนที่มีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนในท้องถิ่น ต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ชุมชนให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยใช้เกณฑ์ตามแต่ละสถานศึกษากำหนด ทั้งนี้อ้างอิงจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นการประเมินที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่สถานศึกษากำหนดขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาหรือสร้างค่านิยมอันดีให้แก่ผู้เรียนตามจุดเน้นของหลักสูตร เป็นภารกิจที่สถานศึกษาแต่ละแห่งจะต้องดำเนินการ สำหรับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ก็ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเพื่อให้ได้มาตรฐานเกี่ยวกับ ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของนักเรียน

ปัจจุบันการวัดและการประเมินผลด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติยังขาดเครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างชัดเจน โดยส่วนใหญ่จะใช้การวัดจากการพิจารณาของครูผู้สอนเพียงผู้เดียว ซึ่งไม่สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่กำหนดว่า สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบประเมินผลการเรียนของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินผู้เรียน กล่าวคือ ครูเป็นผู้ประเมินผู้เรียน นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินผู้เรียน และผู้ปกครองประเมินผู้เรียน การวัดและประเมินผลในโรงเรียนส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันยังขาดระบบและขั้นตอนในการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนรวมถึงครูผู้สอนบางส่วนที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นการวัดที่ต้องพิจารณาความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมตั้งแต่ต้นภาคเรียนจนถึงปลายภาคเรียนจึงสรุปคะแนน ตลอดจนการสร้างเครื่องมือซึ่งจากการศึกษา พบว่าการสร้างเครื่องมือส่วนใหญ่มุ่งเน้นพัฒนาแบบทดสอบทางการเรียนมากกว่าการสร้างแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

แม้ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ จะเพิ่มมากขึ้น แต่กลับมีแนวโน้มสะท้อนให้เห็นปัญหาความมีวินัยของเด็กและเยาวชนที่น้อยลง สวนดุสิต โพล มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของครูทั่วประเทศ จำนวน 2,508 คน ในหัวข้อเรื่อง “การศึกษาไทยในสายตาคู” ร้อยละ 16.96 เห็นว่า เด็กไทยไม่มีระเบียบวินัย ประพฤติตัวไม่เหมาะสม และไม่ตั้งใจเรียน (ไทยรัฐ, 2556 : 20) และเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยยังทำให้การสื่อสารระหว่างกันสามารถทำได้ง่ายขึ้น เช่น การสื่อสารผ่านระบบ โซเชียลเน็ตเวิร์กต่าง ๆ ที่แม้จะทำให้เด็กสามารถติดต่อกับผู้คนที่อยู่ห่างไกลได้ง่าย แต่ในขณะเดียวกันก็กลับมีแนวโน้มที่จะทำให้เด็กไม่สนใจคนใกล้ตัวหรือบุคคลรอบข้าง ทั้งยังส่งผลถึงบุคลิกภาพที่ไม่เคารพ ไม่ใส่ใจ ทำให้เด็กดูเหมือนเป็นคนก้าวร้าวและขาดวินัย (ข่าวสดรายวัน, 2554 : 25) ปัญหาด้านความมีวินัยนั้นยังรวมไปถึงเรื่องอื่น ๆ เช่น การที่เด็กนักเรียนยังไม่สามารถแยกแยะการใช้สิทธิบนพื้นฐานความมีวินัยได้อย่างเหมาะสม ซึ่งศศ.ดร. วารุณี ปัทมะสังข์ รองผู้อำนวยการศูนย์ทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กล่าวถึง การร่วมสังเกตการณ์สนามสอบ การทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน หรือ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประจำปี 2555 ในพื้นที่รับผิดชอบหลายแห่ง พบว่าเด็กไม่มีวินัยในการเข้าห้องสอบให้ตรงเวลา ซึ่งเด็กนักเรียนจะอ้างสิทธิ์ที่สามารถเข้าห้องสอบล่าช้าได้ 30 นาที จนก่อความรำคาญให้แก่นักเรียนที่เข้าสอบตรงเวลา (เดลินิวส์, 2556 : 16) และโดยอย่างยิ่งการที่ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่การเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งจะส่งผลให้สภาพแวดล้อมของสังคมไทยและ

การดำเนินชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของเยาวชน นางสาวยิ่งรัช ชินวัตร นายกรัฐมนตรี จึงได้มอบคำขวัญวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2556 ซึ่งมีใจความว่า “รักษาวินัย ใฝ่เรียนรู้ เพิ่มพูนปัญญา นำพาไทยสู่อาเซียน” โดยที่เด็กและเยาวชนล้วนมีอิสระทางความคิด แต่การแสดงออกต้องเป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสมสร้างสรรค์ สิ่งเหล่านี้จะเป็นการรักษาวินัยของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคม และการเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี

จากที่ได้กล่าวมาแล้วแสดงให้เห็นว่า ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนอกจากจะไม่ได้ช่วยส่งเสริมให้เกิดความมีวินัยแก่นักเรียนแล้วยังอาจส่งผลให้ความมีวินัยของนักเรียนลดน้อยลงอีกด้วย ดังนั้น การพัฒนาเครื่องมือที่มีความเหมาะสมเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้นย่อมถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญ และการที่จะสามารถพัฒนาเครื่องมือที่มีความเหมาะสมเช่นนั้นก็ย่อมต้องอาศัยผลการประเมินที่มีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัย โดยมุ่งเน้นทำการศึกษาถึงตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินที่มีความเหมาะสมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 อันจะก่อประโยชน์แก่ระบบการศึกษาในพื้นที่ให้มีคุณภาพดีขึ้น กับทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ชุมชนในเขตพื้นที่ได้อีกด้วย

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยมีองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. รูปแบบการประเมินที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยได้เพียงใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความมีวินัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขอบเขตการวิจัยตามขั้นตอนของการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษารูปแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัย โดยใช้เทคนิคเดลฟาย

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย ได้แก่

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มี 2 กลุ่มประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อสำรวจ และสังเคราะห์ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยจำนวน 3 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (รายละเอียดของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนำเสนอในภาคผนวก ก) ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา และหรือรองผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง จำนวน 2 ท่าน มีคุณสมบัติ ดังนี้
 - 1.1 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป
 - 1.2 มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมวินัยนักเรียน
 - 1.3 มีตำแหน่งทางวิชาการ และหรือ มีประสบการณ์ด้านการสอนอย่างน้อย 10 ปี
2. ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 ท่าน มีคุณสมบัติ ดังนี้
 - 2.1 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป
 - 2.2 มีตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษและมีประสบการณ์การส่งเสริมวินัยอย่างน้อย 5 ปี

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้เทคนิคเดลฟายเพื่อพัฒนาคัดเลือกตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์จำนวน 18 ท่าน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ที่เหมาะสมในแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (รายละเอียดของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนำเสนอในภาคผนวก ก) ประกอบด้วย

1. ศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 ท่าน มีคุณสมบัติ ดังนี้
 - 1.1 มีตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

1.2 มีประสบการณ์ทำงานด้านการนิเทศอย่างน้อย 10 ปี และหรือ มีผลงานทางวิชาการ และหรือ งานรับผิดชอบด้านการวัดผลและการประเมินผลทางการศึกษา

2. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ท่าน มีคุณสมบัติ ดังนี้

2.1 เป็นผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการที่รับผิดชอบงานวิชาการและหรือ มีหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลระเบียบวินัยหรือควบคุมความประพฤตินักเรียน

2.2 มีความรอบรู้และความสามารถและหรือมีความชำนาญด้านการบริหาร

3. ครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 10 ท่าน มีคุณสมบัติ ดังนี้

3.1 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรีขึ้นไป

3.2 มีตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษและหรือ ประสบการณ์ทางการสอน ไม่น้อยกว่า 10 ปี และหรือรับผิดชอบงานทางวิชาการด้านการวัดและการประเมินผลของโรงเรียน

3.3 เป็นผู้รับผิดชอบงานเกี่ยวกับมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีความรอบรู้ ความสามารถ และหรือ มีความชำนาญการด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การดำเนินงานในการวิจัย ดำเนินการศึกษา และเก็บข้อมูล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ครูผู้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 105 คน จากทั้งหมด 142 คน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane. (1973 : 171 ; อ้างถึงใน ไพศาล วรคำ. 2555 : 462) เป็นกลุ่มที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัย แบ่งโรงเรียนเป็น 3 ขนาด ขนาดเล็ก 15 แห่ง ขนาดกลาง 15 แห่งและขนาดใหญ่ 8 แห่ง (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ข้อมูล 10 มิถุนายน 2556)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความคิดเห็นในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ พฤติกรรมบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินของรูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การดำเนินงานในการวิจัย ดำเนินการศึกษา และเก็บข้อมูล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **คุณลักษณะที่พึงประสงค์** หมายถึง คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการ ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เพื่อนำมาเป็นตัวกำหนดทิศทางและจุดเน้นในการดำเนินงานของสถานศึกษา

2. **วินัย** หมายถึง การปฏิบัติตาม กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ระเบียบของสังคมใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและใช้ควบคุมความประพฤติของคน เพื่อให้สังคมอยู่ด้วยความสงบสุข โดยมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัย ได้แก่ การตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับ ระเบียบของสังคม การทำงานที่ได้รับมอบหมาย การวางแผนในการทำงาน รับผิดชอบในการทำงาน ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น เอาใจเขามาใส่ใจเรา

3. **เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)** หมายถึง กระบวนการหรือเครื่องมือที่ใช้ในการตัดสินใจเพื่อลงข้อสรุป ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นระบบ โดยการสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญอิสระ โดยปราศจากการครอบงำใด ๆ และจะได้รับข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการตอบเพื่อให้ทบทวนการตอบอีกครั้ง

4. **รูปแบบการประเมิน** หมายถึง โครงสร้างที่แสดงถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงานตามกิจกรรมของรูปแบบการประเมิน อันเป็นแนวทางรูปธรรมตามสภาพจริงที่เชื่อมโยงระบบความสัมพันธ์มาจากแนวคิด ทฤษฎีการประเมินสู่แผนปฏิบัติการทางการประเมิน

ส่วนกระบวนการวิจัยเพื่อการพัฒนา รูปแบบการประเมิน สามารถสรุปได้เป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

1) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และ 2) การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ

5. รูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงด้านความมีวินัย หมายถึง กรอบความคิด ทางด้านหลักการ ขั้นตอน วิธีการดำเนินการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย 1) การร่วมมือกันในการกำหนดคุณลักษณะ ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้และเกณฑ์ การประเมิน 2) การสร้างและพัฒนารูปแบบการประเมิน และ 3) การประเมินคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการประเมิน

6. ถันทามติ (Consensus) หมายถึง ความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน โดยตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินที่ได้รับฉันทามติจะต้องมีค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ (Q3 - Q1) ไม่เกิน 1.50

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผู้บริหาร ครูผู้สอน สามารถนำรูปแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความ มีวินัยไปกำหนดแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริมและพัฒนา ให้นักเรียนมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ด้านความมีวินัยดีขึ้น
2. ได้แนวทางในการพัฒนาเครื่องมือและรูปแบบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความมีวินัย และด้านอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนสำหรับครูผู้สอน